

notitie

COLLEGE STANDAARDISATIE Concept

Agendapunt:	04		
Bijlagen:	-		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	april 2010	Versie	
Betreft:	4) opname Aquo-standaarden op de lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit'		

Waarom is een keuze belangrijk?

De Aquo-standaarden zijn een set semantische beschrijvings- en uitwisselingsstandaarden rondom het operationele waterbeheer in Nederland. De standaard maakt het mogelijk om op een uniforme manier meetgegevens en analyses uit te wisselen tussen de diverse partijen die betrokken zijn bij het waterbeheer (Waterschappen, Provincies, Rijkswaterstaat, etc.).

Kunt u met een gerust hart "ja" zeggen?

De standaard is ontwikkeld door de InformatieDesk Standaarden Water (IDSW), een samenwerkingsverband van de diverse waterbeheerders (Rijkswaterstaat, Unie van Waterschappen, IPO). Er zijn een experttoetsing en consultatie uitgevoerd, die een positief beeld schetsen. De daarin gestelde voorwaarden voor opname zijn inmiddels ingevuld.

Zijn er risico's verbonden aan de keuze?

Er is binnen de sector ruime ervaring met het gebruik van de standaard. Een beperkt risico vormt het beheer van de standaard. Het Informatiehuis Water zal in de komende tijd verder vorm moeten krijgen; de taken van IDSW gaan hierin over. De betrokken partijen hebben zich duidelijk uitgesproken voor de oprichting van het Informatiehuis Water dat zal optreden als beheerder van de standaard.

Doel

Het College Standaardisatie wordt gevraagd in te stemmen met:

1. de opname van de Aquo-standaarden¹ op de lijst met open standaarden.
2. het door de expertgroep gedefinieerde (functionele) toepassingsgebied en organisatorisch werkingsgebied.

Toelichting**Ad. 1**

De Aquo-standaard is een standaard voor de vastlegging en uitwisseling van informatie op het gebied van waterbeheer.

Toevoeging van Aquo aan de lijst met open standaarden voor 'pas toe of leg uit' betekent dat van alle overheidsorganisaties wordt verwacht dat zij voor deze standaard een 'pas toe-of-leg uit' regime gaan toepassen. Door een expertgroep is de standaard beoordeeld op de vastgestelde criteria: openheid, potentieel, bruikbaarheid en impact. Over alle vier de criteria is positief geadviseerd, maar wel met een aantal randvoorwaarden. In de daaropvolgende publieke consultatie is een reactie ontvangen van Rijkswaterstaat, ook deze reactie was positief.

Ad. 2

Het toepassingsgebied is: *gegevensverzameling, -vastlegging en -uitwisseling voor het beheer van waterkeringen, oppervlaktewater en afvalwaterzuivering.*

Het organisatorische werkingsgebied is: *overheden en instellingen uit de (semi-) publieke sector.*

Welk probleem wordt daarmee opgelost?

Met de Aquo-standaard kunnen de verschillende partijen die betrokken zijn bij het waterbeheer in Nederland op een uniforme manier meetgegevens opslaan en uitwisselen. Het uitwisselen van gegevens heeft een aantal voordelen. Zo draagt het bij aan kwaliteitsverbetering van het waterbeheer, doordat er meer informatie beschikbaar is. Ook voorkomt het dubbele metingen, wanneer verschillende organisaties betrokken zijn bij het beheer van een bepaald gebied.

In de expertgroep is geconstateerd dat de standaard hiermee een bijdrage levert aan het vergroten van de interoperabiliteit tussen overheidsorganisaties op het gebied van waterbeheer.

Waar gaat het inhoudelijk over?

De Aquo-standaard is voor een belangrijk deel een semantische standaard. Zo bevat deze het 'InformatieModel Water' en 'UitwisselModellen'. Deze bouwen voort op bestaande (internationale) geostandaarden, zoals INSPIRE en NEN3610. Daarnaast bevat de deelstandaard UM-Aquo berichtdefinities voor het uitwisselen van gegevens op basis van deze modellen.

---

¹ Aquo is een set aan standaarden. Wanneer gesproken wordt over 'Aquo-standaard' of 'Aquo-standaarden' die opgenomen moeten worden op de lijst, dan wordt bedoeld op: IMWA 2008, UM Aquo 2008, Aquo-domeinen en Aquo-lex versie 7. Overige (deel-)standaarden die hieraan gerelateerd zijn waren geen onderdeel van de toetsing. In het expertadvies wordt dit nader toegelicht.

Zijn er alternatieven voor de voorgestelde keuze?

De alternatieven voor de Aquo-standaard binnen de Nederlandse overheid zijn beperkt. Hoewel er andere standaarden zijn voor aanpalende toepassingsgebieden (bijvoorbeeld WaterML of de standaarden van DINOloket), vormen deze naar mening van de expertgroep geen volwaardig alternatief voor de Aquo-standaard.

Schets van de expertgroep en de consultatie

De expertgroep bestond uit experts afkomstig uit diverse geledingen (gebruikers, leveranciers van meetapparatuur en software, adviseurs en ontwikkelaars van de standaard). De expertgroep stond onder leiding van prof. dr. Robert J. Meijer, verbonden aan de Universiteit van Amsterdam, senior strategist bij TNO en o.a. betrokken bij Stichting IJkdijk (www.ijkdijk.nl).

Gezien de mogelijke relatie met WaterML is de publieke consultatie specifiek onder de aandacht gebracht bij onderzoeksinstituut Deltares (belangrijkste gebruiker van WaterML in Nederland).

In de consultatie is een reactie ontvangen van Rijkswaterstaat, waarin het belang van opname van de Aquo-standaard op de lijst wordt onderstreept.

Mogelijke consequenties van opname op de lijst met standaarden

De positieve effecten die het gebruik van Aquo-standaard met zich meebrengt zijn reeds geschetst. Opname van de Aquo-standaard op de lijst zal de adoptie van de standaard naar verwachting verder versnellen.

Indien de twee voorbehouden worden overgenomen dan heeft dit tot gevolg dat het beheer en de vrije beschikbaarheid van de standaard verder worden geborgd, zodat de standaard voldoet aan het criterium van openheid. Opname op de lijst draagt daardoor bij aan het verhogen van de kwaliteit van een standaard, die al door veel overheidsorganisaties wordt ondersteund.

Voorwaarden van het Forum m.b.t. opname

Door het Forum is een aantal voorwaarden gesteld aan opname. Deze zijn inmiddels ingevuld.

- Het beheer moet structureel geborgd worden, ook na het aflopen van de convenantperiode² (eind 2009)
Voordat de standaard op de lijst opgenomen kan worden moet er voldoende zekerheid zijn dat de (convenant-) partijen structureel het beheer van de standaard hebben ingericht en dat het beheerproces zonder barrières toegankelijk is voor iedereen die opereert binnen het gestelde toepassingsgebied/organisatorische werkingsgebied. Deze zekerheid zou bijvoorbeeld geboden kunnen worden door middel van een intentieverklaring van de huidige convenantpartijen, een vastgesteld nieuw convenant of een hiermee vergelijkbare overeenkomst.

In het Nationaal Water Overleg (NWO) komen alle partijen in het Nederlandse waterbeheer samen, onder leiding van de minister van Verkeer & Waterstaat. In dit overleg is besloten tot de oprichting van het Informatiehuis Water, waarin de diverse activiteiten op het gebied van standaarden en gegevensbeheer in de watersector worden gebundeld. Het beheer van de Aquo standaarden maakt hier ook onderdeel van uit. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft toegezegd dit schriftelijk te bevestigen.

² De beheerder, IDSw, is opgericht op basis van een convenant tussen meerdere overheidspartijen. Dit convenant liep eind 2009 af.

- Van de beheerder van de standaard (IDSW) en/of de convenantpartijen moet een uitspraak worden gevraagd over het intellectuele eigendom van de standaard en het gebruik hiervan

Vastgelegd moet worden dat het intellectuele eigendom en eventuele hierop van toepassing zijnde patenten onherroepelijk en op een 'royalty-free' basis ter beschikking worden gesteld. In de praktijk is dit nu het geval, maar het is niet vastgelegd.

Het uitgangspunt blijft dat Aquo (conform de huidige (defacto) situatie) vrijelijk beschikbaar is. Er zullen geen kosten gevraagd worden voor het inzien van de standaard, de implementatie hiervan in systemen, noch het gebruik hiervan. IDSW zal nog in 2010 hiertoe een licentiebepaling publiceren waarmee dit wordt geborgd. Het Ministerie van Verkeer en Waterstaat heeft toegezegd dit schriftelijk te bevestigen.